Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 205. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 1-го ЖОВТНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 1, 1953. No. 205. XOL. LXI.

ВИЛСОН ПЕРЕДБАЧАЄ ЗМЕНШЕННЯ ОБОРОННОГО БЮДЖЕТУ НА $2,000,000,000

Вашингтон. — Секредар оборони Чарлз Е. Вилсон заявив на пресовій конференції, що він передбачає зменшення видатків на оборону на два мільярди долярів у найближчому фінансовому році 1954-1955. Цей майбутній бюджет буде на п'ять мільярдів менший від того, який плянувала демократична адміністрація Трумана. Одночасно Вилсон виявив оптимізм щодо розвитку оборони ЗДА. Він сказав, що вже з кінцем цього року летунські сили матимуть 120 крил (одно крило — від 30 до 75 літаків, залежно від величини й призначення). Це число було несподіванкою для журналістів, бо давніше заявляли, що 120 крил будуть можливі лише в червні 1955 року. Далі Вилсон сказав, що чотири роки тому оборонний бюджет становив тільки 13 мільярдів, а вже останні роки по 40 мільярдів. В поточному році президент домагався понад 36 мільярдів на оборону, а Конгрес ухвалив тільки 34,291,-087,000 долярів. Щодо совєтської водневої бомби Вилсон поінформував, що СССР стоїть на такому ступені розвитку в цій галузі, який передбачали в ЗДА. Далі Вилсон заявив, що дехто переоцінює совєтські літаки типу МІГ, бо найкращі совєтські бомбовики — це копії американських В-29, яких вживали під час другої світової війни. ЗДА, на думку Вилсона, передують в наукових дослідах і в продукції нової зброї. Секретар оборони не вірить, щоб Совєти тепер думали починати війну, але одночасно пригадує, що багато воєн починалося з приводу дрібних випадків.

Гувер на чолі Комісії Організації Виконного Відділу Уряду

Вашингтон. — Нова дванадцятичленна Комісія Організації Виконного Відділу Уряду доручила колишньому президентові Гербертові Гуверові, що має вже 79 років, очолювати її працю над розглядом перевантажености федерального уряду. Після того, як члени комісії склали урядову присягу, Г. Гувер розмовляв з президентом Айзенгавером. Гувер, який виявляє багато запалу і сил, сповістив про широкі пляни, що їх має здійснити очолювана ним комісія.

Непевне положення в портах може обернутися в страйк

Ню Йорк. — Представники корабельних товариств відмовилися продовжити контракт з Міжнародною Спілкою Вантажників, що є під закидами неправних дій і що є усунена з Американської Федерації Праці. Одночасно представники компаній звернулися до президента Айзенгавера з закликом використати закон Тефта-Гартлі, що дозволяє заборонити страйк, якщо цього вимагатиме національна потреба. У зверненні вказується на небезпеку проєктованого страйку, який має охопити багато портів і торкнутися безпосередньо чи посередньо 800,000 осіб. Втрати, спричинені страйком, дорівнювали б півтора мільйонам долярів денно. Якщо б навіть страйк, проголошений Міжнародною Спілкою Вантажників, розпочався, то Комісія Водного фронту, створена з представників двох стейтів — Ню Йорку і Ню Джерзі — уживе заходи для втримання діяльности портів. Комісія вже вислала запрошення до праці 27,000 вантажникам.

Імпелліттері кандидує на посадника Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — Посадник найбільшого в світі міста Ню Йорку Вінсент Імпелліттері подав до відома, що він погоджується знову кандидувати на посадника, бо хоче дати нагоду „дійсним" демократам і „лібералам" республіканцям мати такого кандидата, на якого вони могли б голосувати. Він заявив, що кандидуватиме з рамени Партії досвіду, бо не вірить, що правибори дали правдивий образ думок демократичних виборців. В цих правиборах Імпелліттері перепав і демократична партія вибрала на кандидата посадника дільниці Менгеттену Роберта Ф. Вагнера, мол. Імпелліттері назвав своїх суперників, демократа Вагнера і ліберала Рудольфа Голлі, „лицемірними політичними опортуністами, єдиною філософією яких є бути поцейбіч соціялізму". Републіканського кандидата на посадника, Гаролда Рігельмана, назвав Імпелліттері „реакціонером", який дбає лише про багачів, збільшення мешканевих чиншів та постійне збільшування цін за переїзд підземками й міськими автобусами. Суперники Імпелліттері негайно відгукнулися на його промову, називаючи його „кандидатом, що сам себе іменував". Републіканський кандидат Рігельман сказав, що він має проти себе тепер аж трьох суперників: „веселку" Імпелліттері, „комету" Голлі і „літаючу тарілку" Вагнера.

В АМЕРИЦІ

● **Генеральний прокуратор** ЗДА Бравнелл повідомив, що видав дозвіл на в'їзд полякові Янові Гайдукевичеві, був. членові Невтральної Комісії в Кореї, який попросив признати йому право азилю в ЗДА.

● **Дік Геймес,** що недавно одружився з кіновою зіркою Рітою Гейворт, заробляє річно 150,000 долярів, але має стільки боргів, що його треба було взяти під куратель. На сходини в цій справі з'явилися 12 боржників і представник Податкового Бюра.

● **В Елизабет, Н. Дж.,** пані Енджелін Розео святкувала 105 роковини з дня свого народження. Одночасно її 72-річний син Томас святкував своє золоте весілля.

● **Бувший президент Труман** мав їхати з Ню Йорку до Ст. Луїсу в стейті Мізурі. Та коли ствердили, що пропелер в тому літаку, яким він мав від'їхати зіпсувався, Трумана разом з іншими пасажирами перевели до іншого літака, який відлетів із 85-хвилинним спізненням.

● **Американський журналіст** Вільям Н. Овтис, який два роки сидів у чеській тюрмі, відвідав президента Айзенгавера і подякував йому за старання про його звільнення.

● **Всі знають,** що президент Айзенгавер завзятий рибалка, одначе не він, а його дружина, перша пані в країні, дістала в подарунок 200-фунтову рибу (пластугу) від Крайового Рибальського Інституту в Сієтлі, стейт Вашингтон.

● **Сенатор Александер Вайлі,** голова Сенатської Комісії Закордонних Справ, заявив, що ЗДА не домагаються, щоб країни Азії не торгували з комуністичним Китаєм. ЗДА проти торгівлі тими товарами, що мають військове значення.

● **Президент Айзенгавер** заявив, що зі смертю посадника Західнього Берліну Д-ра Ернеста Ройтера вільний світ втратив „вродженого" провідника. „Нагла смерть Ройтера, казав Айзенгавер, це втрата не тільки для мешканців його міста, але й для всіх народів вільного світу."

СЕНАТОР МЕК КАРТІ ОДРУЖИВСЯ

„Пострах комуністів", сенатор Джозеф Мек Карті з Висконсин, одружився минулого вівтірка, взявши собі за дружину Джін Керр, колишню свою асистентку в сенатському бюрі. На фото: Новоодружений сенатор випроваджує свою жінку з католицької катедри св. Матвія у Вашингтоні, де їх звінчав парох катедри о. Вільям Авалт. В слюбній церемонії взяло участь коло 2,000 достойників, з заступником президента Ніксоном на чолі, а тисячі інших приглядалися новоодруженій парі біля катедри та опісля біля їхнього дому.

Воррен буде іменований головним суддею Найвищого Суду

Вашингтон. — Тут панує переконання, що генеральний прокуратор Герберт Бравнелл подав президентові Айзенгаверові пропозицію наіменувати каліфорнійського губернатора Ірла Воррена головним суддею Найвищого Суду. Досі не було про це урядового потвердження, але всі сподіваються, що президент відкриє заслону на пресовій конференції, яка відбудеться 30 вересня. Якщо президент не має в цій справі готової заяви, то його запитають про це журналісти. Таємницю рекомендації зберігають через те, що, згідно з звичаєм, сам президент повинен вибрати нового суддю. Але напівофіційно повідомляють, що президент вибрав на це високе становище губернатора Воррена.

Депортовано 578 „небажаних" осіб

Вашингтон. — Почавши від 20 січня, себто від коли почав діяти уряд Айзенгавера, з ЗДА депортовано 578 осіб, заявив заступник головного прокуратора Вільям Раджерс, звертаючись до річної наради директорів Служби Іміграції і Натуралізації. Промовець ствердив, що такого роду акція виявляє поступ у боротьбі з шкідливими елементами, які дісталися до ЗДА і підкреслив заслугу в цьому тих урядовців, що пильнують іміграційних законів.

Чергові наради в справі виконання нового іміграційного закону

Ню Йорк. — У вівторок 29 вересня відбулися тут чергові наради американських допомогових агенцій у справі нових ашурансів та нової іміграційної процедури з новим законом про допущення до ЗДА поза квотою 214,000 додаткових імігрантів. Від ЗУАДК взяли участь у тих нарадах д-р В. Галан і адв. М. Родик. В ході дискусії над проєктованими урядом ашурансами виявилося, що вимоги до спонзорів є такі важкі, що виконання цілого закону може опинитися під знаком запиту. Для переговорів у цій справі вибрано спеціяльну Комісію з 9-ти членів, представників допомогових організацій, визнаних урядом для переселенчої акції. Від ЗУАДК засідає у цій Комісії д-р В. Галан.

Не чекаючи на остаточне оформлення офіційного формуляра ашурансів, ЗУАДК видасть тим часом свої власні формуляри ашурансів, які відповідають букві і духові теперішнього закону. Ці формуляри ЗУАДК висилатиме спонзорам вже наступного тижня, щоб не гаяти часу при реєстрації кандидатів.

ЗУАДК ще раз пригадує, щоб усі апліканти в Европі, які бажають використати новий іміграційний закон для переселення до ЗДА, зголосили своє бажання усно або на письмі в найближчому американському консуляті і щоб зареєструвались в найближчому Представництві ЗУАД-Комітету.

В НЮ ЙОРКУ ЗАПОЧАТКОВАНО ОРГАНІЗАЦІЮ УКРАЇНСЬКОЇ СИМФОНІЧНОЇ ОРКЕСТРИ

Ню Йорк. — З ініціятиви хору „Думка", який минулої суботи дав успішний концерт в Тавн Гол, відбулись тут минулої неділі, в приміщенні Літературно-Мистецького Клюбу, перші збори українських музик-інструменталістів, на яких остаточно вирішено приступити до організації плянованої вже від деякого часу української симфонічної оркестри в цій метрополії. Після речової дискусії, в якій підкреслювано величезне значення й вартість симфонічної оркестри в житті суспільства, збори винесли такі конкретні рішення: 1. Заснувати Українську Симфонічну Оркестру та негайно приступити до праці; 2. Включитись тимчасово в організаційні рямки „Думки"; 3. Просити п. Олександра Микитюка, диригента „Думки", щоб він перебрав теж диригентуру оркестри, на що він погодився; 4. Покликати до життя Тимчасовий Організаційний Комітет, який, аж до часу остаточного організаційного оформлення оркестри, займатиметься всіми потрібними організаційними та адміністраційними справами. В склад цього Комітету увійшли: А. Осадца — голова; Р. Рибіцький, Д. Салецький та І. Цьолко — члени; 5. звернутися із закликом до всіх українських музик-інструменталістів, щоб зголошувались в члени Української Симфонічної Оркестри й таким чином допомогли скомплетувати її та негайно приступити до праці.

Представник національного Китаю залишається в ОН

Об'єднані Нації, Н. Й. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй відкинула вчора вже другу комуністичну спробу усунути представника національно-китайського уряду з цієї міжнародної організації, прийнявши більшістю 48 голосів проти 5 рекомендацію Верифікаційного Комітету, щоб національно-китайський представник з Формози залишився в ОН і репрезентував Китай. Проти цієї рекомендації голосували тільки Совєти та їхні сателіти, а представники Бурми, Швеції, Югославії і Індії стрималися від голосування, хоч індійський представник раніше заповів, що він теж голосуватиме проти. Совєтський представник, домагаючись усунення національно-китайського представника, цим разом вже не пропонував, щоб на його місце прийняти представника червоного Китаю. Справу членства червоного Китаю в Об'єднаних Націях вирішила Генеральна Асамблея зняти з порядку нарад в цьому році.

Невтральна Репрезентаційна Комісія в Кореї діє по лінії комуністичних бажань

Токіо. — Невтральна Репатріяційна Комісія проголосила вчора правильник „вияснювальної акції" серед тих полонених, які відмовляються від репатріяції до своїх країн і які тепер перебувають в демаркаційній зоні під охороною „невтральної індійської сторожі". Представник альянтського командування негайно заявив, що „невтральна комісія" включила в цей правильник усе те, чого бажали комуністи. Одною з головних точок правильника, якої домагалися комуністи і проти якої були альянти, є вимога, щоб усі полонені обов'язково брали участь у „вияснювальних зібраннях", а також вимога дозволити „вияснювальним делегатам" переконувати поодиноких полонених репатріюватись, хоч альянти виразно застереглися, що такі розмови можуть відбуватися тільки групами в кількості щонайменше 25 полонених.

Генеральна Асамблея, можливо, розглядатиме питання концтаборів в СССР

Об'єднані Нації. — Державний секретар Джан Фостер Доллеса, у розмові з групою визначних втікачів з-поза залізної завіси, які очолюють різні національні організації, торкнувся справи таборів примусової праці в країнах совєтського бльоку. Про погляди Доллеса стало відомим з його листа, призначеного для пресової конференції. Дж. Доллес заявив, що він сподівається, що теперішня сесія Генеральної Асамблеї ОН розглядатиме питання концентраційних таборів. Розгляд цієї справи може буде спертий на справозданні комісії Об'єднаних Націй та Міжнародної Організації Праці. Як заявляє Доллес, „справоздання переконливо виявляє обурливий факт, що існують величезні табори примусової праці, які мають політичні чи економічні цілі, у різних частинах світу, зокрема в межах совєтського бльоку".

100,000 вояків НАТО вправляються в обороні турецьких проток

Істамбул, Туреччина. — Понад 100,000 американських, британійських, турецьких, грецьких та італійських вояків почали сьогодні перші на більшу скалю воєнні вправи альянтських збройних сил, призначених для оборони Тракії, турецьких проток та цілого простору від Сицилії до Анатолії. Маневрами командує адмірал Вілям Фехтелер, головний командувач збройних сил Атлантійського альянсу в Південній Европі, та адмірал Ірл Маунтбаттен, головний командувач альянтських збройних сил на Середземному морі. В маневрах беруть участь всі роди збройних сил: суходільні, фльота й авіяція. Вершком маневрів буде спільне намагання відбити „ворога", що „нападе" з болгарської території і намагатиметься захопити стратегічні пости між Чорним і Егейським морями, щоб в той спосіб прорвати альянтську оборону й загнати клин в двох найдальше висунених на схід членів альянсу: — Грецію й Туреччину.

Іран признається до втрат після націоналізації нафти

Тегеран, Іран. — Новий іранський уряд подав народові перший звіт з того, яких втрат зазнала країна внаслідок націоналізації нафти та нафтової боротьби з Британією. Із звіту виходить, що країна втратила через те досі щонайменше 200,000,000 долярів із самих тільки податків від нафти, не враховуючи в це втрати іранського робітництва та господарства взагалі. Згідно з твердженням уряду, націоналізована іранська нафтова індустрія могла тепер випродукувати на експорт тільки 135,000 тонн нафти, тоді як вона може продукувати 24,000,000 тонн нафти річно. У звіті є кілька натяків на те, що іранської нафтової індустрії не пощадить відбудувати й вповні використати без закордонної технічної та фінасової допомоги.

Населення СССР мріє про приватні доми

Лондон. — Англійський журналіст, який від 1944 року перебував у Москві і тільки тепер повернувся до Лондону, пише, що 35-річне панування комуністів не вспіло вбити в людях любови до приватної власности, власної хати та власного клаптика землі. Кожен мешканець Москви мріє про маленьку будівельну площу, де можна було б побудувати власний дім і в ньому вільніше мешкати. Москвичі живуть цілими родинами в одній кімнаті і мусять користати з спільної кухні, лазнички, туалети та коридору. Але ці мрії громадян СССР залишаються нездійснені, бо як навіть комусь і вдасться одержати будівельну площу, то немає защо збудувати хату, бо державні позички існують тільки на папері.

Совєти посилюють продукцію тракторів

Москва. — Московські центральні часописи переповнені домаганнями посилити вирощування картоплі і іншої ярини. У зв'язку з цим стоїть повідомлення московської радіовисильні про наказ Кремлю фабрикам панцерної зброї розпочати виріб тракторів. Декрет ради міністрів наказує совєтському міністерству панцирного промислу випустити 5,000 тракторів у 1954 році і подвоїти це число в наступному році. Досі будівництво тракторів підлягало лише міністерству машинового будівництва. Про потребу посилити вирощування картоплі та ярини і плекання худоби говорив 12 вересня перший секретар ЦК комуністичної партії Хрущов. У совєтській Грузії відбулись зміни в адміністрації харчевої ділянки.

АМЕРИКА НЕ ВІРИТЬ В ДОБРУ ВОЛЮ СОВЄТІВ

ВВАЖАЄ „ВИКРУТОМ" НОВІ СОВЄТСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПЕРЕГОВОРІВ

Вашингтон. — В колах державного департаменту вважають, що нові совєтські пропозиції відносно конференції „п'ятьох великих" у справах світового відпруження та чотиридержавної конференції в справі Німеччини, є тільки новим викрутом Москви. У Вашингтоні не вірять в добру волю Совєтів і не думають, що Москва справді бажає переговорів, не кажучи вже про „міжнародне відпруження" та полагодження справи Німеччини, що мало б бути ціллю конференції. Свої пропозиції Москва висловила в ідентичних дипломатичних нотах, висланих до урядів З'єдинених Держав, Британії й Франції, що мали б бути відповіддю на західні ноти в тій справі з 2-го вересня. Західні великодержави пропонували в тих нотах, щоб міністри закордонних справ чотирьох великодержав зібралися в Люґано у Швайцарії „десь коло 15-го жовтня" і обговорили остаточну розв'язку справи Німеччини й Австрії. Совєтська нота, хоч має бути відповіддю на ці західні ноти, нічого не згадує про пропоновану Заходом конференцію в Люґано, натомість видвигає свої власні пропозиції зустрічі голів п'ятьох великодержав, до яких зараховано й червоний Китай. Ціллю цієї зустрічі мало б бути обговорення можливости „міжнародного відпруження". Крім того, Москва пропонує конференцію міністрів закордонних справ чотирьох великодержав для обговорення справи Німеччини, натомість виключає з цього справу Австрії, полагодження якої пропонує „звичайною дипломатичною дорогою". Американський коментар до цієї совєтської ноти висловив вчора пресовий представник державного департаменту Лінколн Гвайт, кажучи, що ця нота „видається нам вимінаючою і продовжуванням тактики припізнювання, яку совєтський Союз практикував в тій справі вже в минулому". Проте Гвайт заявив, що в державному департаменті уважно студіюють кожне слово цієї ноти. Її розглядає державний секретар Доллес разом з американським амбасадором до Москви Чарлзом Боленом, який хвилево перебуває на відвідинах у Вашингтоні. Скептичні погляди на нові совєтські пропозиції висловили теж представники британійського і французького урядів. Загально вважається, що нова совєтська нота буде ще одним з численних в останніх часах „диплтоматичних паперів" результату.

Ватикан звертає увагу на важку загрозу для Церкви в Польщі

Рим. — „Оссерваторе Романо", офіційний орган Ватикану, звертає увагу цивілізованого світу на „надзвичайно важку загрозу" для Церкви в комуністичній Польщі, — загрозу, яка постала у зв'язку з позбавленням права виконувати уряд і, правдоподібно, арештом примаса Католицької Церкви, кардинала Стефана Вишинського. В Польщі створена тепер така ситуація — твердить орган Ватикану, — що впродовж одного дня може бути обернений в зраду й шпигунство кожний найбільш невинний лист і кожне слово. Комуно-польська акція проти кардинала Вишинського викликала тим більшу тривогу, що її попередив арешт і засуд на 12 років ув'язнення єпископа Чеслава Качмарека в Кельцах. Комуністи в Польщі йдучи за наказами Кремлю, „закували Церкву в кайдани, заткали її уста й тепер роблять все, що їм подобається, щоб її здезорієнтувати, 'розбити, знищити" — твердить „Оссерваторе Романо".

Помер Ернест Ройтер, посадник Західнього Берліну

Берлін. — Минулого вівтірка тут помер у віці 64 років на удар серця посадник західнього сектору колишньої столиці Райху, Ернест Ройтер. Його вважали за одного з найбільших приятелів західніх демократій та найбільш рішучого опонента большевизму. Йому великою мірою завдячують вдержання Західнього Берліну для Заходу впродовж всіх совєтських зусиль захопити ту частину міста. Ройтер був одним з головних пропонентів західнього повітряного мосту для рятунку Західнього Берліну від совєтської бльокади п'ять років тому. Джеймс Конант, американський високий комісар в Німеччині, заявив, що „провід Ройтера в сміливій громаді Берліну був символом демократичного духа Німеччини". Ройтер був соціял-демократом і пацифістом, з чого, правдоподібно, й черпав свої завзяття проти агресивного большевизму. Хоч совєтський натиск на Західній Берлін тепер дещо послабшав, все ж таки смерть Ройтера вважається поважною кризою для того найдалі висуненого на схід західнього посту. Після смерти Ройтера, обов'язки посадника Західнього Берліну виконуватиме дотеперішній його заступник, Вальтер Шрайбер, християнський демократ.

Совєти відбудовують Самарканд

Самарканд, СССР. — Совєти почали відбудовувати давні будівлі в стародавньому місті Самарканді, де в 15 сторіччі панував внук Тамерляна Улеґ бек, і де працювали славні астрономи і математики. Але ця відбудова відбувається дуже поволі. Кореспондент, що 1944 року був у Самарканді, не знайшов великого поступу в відбудові, коли в 1953 році знову вдалося йому бути в цьому місті.

В СВІТІ

● **Агенція Об'єднаних Націй** для допомоги арабським утікачам сповістила, що справа втікачів з Палестини, які вже п'ять років перебувають поза власними домівками, стала дуже пекуча. 872,000 втікачів постійно потребують допомоги харчами, ліками тощо.

● **Швайцарська** Національна Рада схвалила будову дослідної атомової лябораторії в Женеві. П'ять комуністичних депутатів голосували проти цієї ухвали.

● **Червоний Китай посилює** власні досліди в ділянці атомової енергії. Для цієї мети призначені окремі фонди, як сповіщає з Лондону агенція Ройтера.

● **Кораблем „Квін Мері"** відїхали з Англії дванадцять фахівців повітроплавства, що спеціялізувались в конструюванні ракет та турболітаків. Мета їхньої подорожі — секретні розмови із знавцями повітроплавства в ЗДА і Канаді.

● **Відділ терористів Мав-Мав** — що складався з п'ятдесяти осіб, напав на католицьку місію в Кенії. Жертвою нападу впали черниця. Священика важко поранено.

● **Представник італійських** повітряних сил сповістив, що будується новий швидкісний літак, якого незадовго можна буде випробувати. Цей турболітак осягне швидкість в 3,100 миль на годину. Літак виглядатиме як сигара.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗДОБУВАННЯ ПРИЯТЕЛІВ

Кожна акція української еміграції у вільному світі зводиться практично до одного: здобування приятелів для української визвольної справи, для українського народу та його змагань. Себто: поширювання правди й демаскування ворожої брехні в усіх ділянках. Кожна українська політична, культурна і всяка інша акція скерована головно на те, щоб здобути Україні та українському народові якнайбільше приятелів. На це скеровані теж і зусилля кожного свідомого українця в його приватному та суспільному житті.

Справа цілком нормальна, бо правдиві й вірні приятелі — це те, чого Україна найбільше потребує. Вона має все: родючий чорнозем, підземні скарби, має ліси, ріки й гори, має море й небо, має трудящий, добрий нарід, має славну історію, багату традицію та великий культурний дорібок і при цьому всьому, а частинно й через це, має багато ворогів. Тільки її приятелів все ще зі свічкою шукати. Здобути нових приятелів для України — це історична місія української еміграції по всіх країнах вільного світу.

Правда, багато в цьому напрямку вже зроблено. Пізнавши правду про Україну, познайомившись з великими надбаннями українського народу, захопившись його прекрасними піснями та іншими ділянками його культури, переконавшись в шляхетності української душі та в справедливості українських змагань, поодинокі чужинці, між ними й впливові, стають українськими „філами", заступаються й обороняють Україну серед своїх земляків, здобувають для неї нових приятелів. Якщо б українську еміграцію у вільному світі та громадян українського походження в поодиноких країнах заокруглити тільки до двох мільйонів і якщо б кожний з них добув тільки одного приятеля для України із свого оточення, тоді в короткому часі Україні й приятелів не бракувало б.

Досі велику ролю в здобуванні правдивих приятелів для України чи не найбільшу ролю відіграли скарби української культури: пісня, танець, мистецтво. Велику ролю відіграли в цьому відношенні й поодинокі особи, що вміють здобувати приятелів. Але чи не найменшу ролю відіграла в цій справі українська політика та її репрезентація. Політично ми не вміємо здобувати собі приятелів, натомість робимо собі ворогів, де треба й не треба.

Щоб не бути голословним — один інтересний приклад. Недавно відомий журнал „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" надрукував довше інтерв'ю неназваного на ім'я американського дипломата на тему „внутрішніх фактів про Совєтський Союз". В тому інтерв'ю, крім кількох корисних для України тверджень, були теж і деякі такі, що могли б українцям не подобатися, але для яких автор міг мати більше чи менше оправдану підставу. Впродовж кількох днів після того Редакція „Свободи", як цілком певно й Редакції інших газет, між ними, правдоподібно й журнал, в якому інтерв'ю було надруковане, дістала низку відповідей на те інтерв'ю. Власне ці українські відповіді могли б бути клясичним прикладом на те, як здобувати собі ... ворогів. Крім кількох поверхових арґументів, які мали б спростовувати некорисні для українців твердження дипломата, в тих відповідях переважно лайка, та ще й яка! Там не береться до уваги ані цілости інтерв'ю, ані жадного іншого твердження дипломата, тільки виривається одну або другу фразу і на тій підставі називається його й „слугою російського імперіялізму", й „комуністичним аґентом", і Господь відає чим ще.

Звичайно, можна розуміти таке схвилювання земляків, бо воно викликане напевно шляхетними патріотичними почуваннями. Але в жадному разі не можна розуміти чим виправдувати таку реакцію. Лайкою ще ніколи ніхто нікого не переконав і не переконає, а вже найменше дипломата, і ніколи ніхто не здобув собі приятеля. Дипломат є теж людина, він теж може помилятись і ясно, що на таку помилку варто й треба звернути увагу. Але треба зробити це культурно, виявити помилку спокійно й речовими арґументами, а не лайкою та „святим обуренням", хоч і якими шляхетними мотивами подиктованим.

Це далеко не одинокий випадок такої нашої неполітичної „політичної акції". Ясно, що такими методами й таким поступуванням не тільки не здобудеться нових приятелів, але ще можна втратити тих, що їх колись здобуто.

Як Америка виглядатиме за 50 років?

Відповідь на це американська преса дає — сумну. Вона не входить в міркування на тему політичних змін, а звертає увагу на питання росту населення і конечности пристосувати до нього цивілізаційні улаштування: мешкальні доми, школи, шпиталі, шляхи, продукцію. Коли чується інколи від американців, що ЗДА є вже тепер „перенаселені", то це, очевидно, далеко не відповідає правді. У З'єдинених Державах живе тепер 160 мільйонів людей, отже на 1 квадратову милю припадають 53 особи, тоді як в Італії на 1 кв. милю припадає 390 осіб, а в Англії 530. Тільки в Совєтах, беручи під увагу його казахстанські й сибірські пустирі та слабо заселений Урал, на 1 кв. милі живуть пересічно 23 особи. В тому, що населення ЗДА все ще розмірно рідке, може, зрештою, переконатись кожний, хто подорожував по цій країні: з вікон залізничого вагона, авта або автобуса простягаються обабіч безкраї простори, засіяні вправді промисловими об'єктами, містами й відокремленими оселями, але й все ще непролазними джунґлями та невикористаними під управу землі ґрунтами, а здебільша партерові (за американським терміном: одноповерхові) мешкальні будинки викликають відразу думку про неекономічність користування мешкальними площами.

За 50 років це напевне дещо зміниться. Тоді буде в Америці не 160 а 221 мільйон мешканців, отже на 61 мільйон більше. Нема чого лякатися цієї цифри: у порівнянні з минулим Америки, цей приріст де-де менший, як був досі. Бо сто років тому було в ЗДА у шість разів менше людей, отже лише несповна 27 мільйонів, і ще живе в Америці багато людей, які пам'ятають, що 50 років тому було тут наполовину „рідкіше", як тепер. Отож цифра 221 мільйон не така страшна для З'єдинених Держав навіть в теперішніх межах 48 стейтів. У пересічі треба рахуватися, що в кожному наступному році впродовж найближчого чверть сторіччя прибуватимуть в Америці по 2 до 3 мільйони населення. Передбачається головно зріст молодих людей, що звичайно тоді одружуються. Коли тепер є в ЗДА 10,-900,000 осіб у віці між 20 і 24 роком життя, то в 1975 році буде їх 18,890,000. Від 6-ти до 7-ми мільйонів буде більше дітей і молоді у шкільному віці. Тому „батьки міст" та педагоги, які вже тепер стурбовані замалою кількістю шкільних будинків, хоч скрізь по містах і містечках ці будинки величні, — поважно призадумуються, як розв'язати проблему приміщення шкільних дітей у майбутньому. Переповнення шкіл ітиме впарі з переповненням на „гайвеях", бо постійна розбудова мережі подивугідних американських шляхів все таки залишається позаду зростання числа автомашин. Грозитиме брак води в деяких містах. Коли вже тепер треба заздалегідь замовляти місця в елеґантних ресторанах, а купальні й відпочинкові місцевості переповнені в літні „вікенди", то тоді цю проблему розв'язуватимуть тільки так, що постане багато нових підприємств і постануть цілі нові надморські та гірські міста.

Проблема міст турбує вже тепер американських фахівців. 50 років тому коло 30 мільйонів американців жили на фармах. Тепер усього населення є вдвоє стільки, а на фармах живуть всього 23 мільйони: втеча з фарм до великих міст триває постійно. Очевидно, що перенаселення міст потягає за собою проблему не тільки приміщення (хатнє, шкільне, шпитальне), але й моралі. Вже тепер американський нарід заалярмований зростом злочинности серед молоді. За 50 років проблема виховання дітей і молоді може стати найпершою проблемою нації. Очевидно, вона не буде — як і тепер не може бути — розв'язана збільшенням числа сторожів безпеки, себто розбудовою поліційного і судейського апарату, хоч і це безумовно станеться. Голоснішими стануть поклики до відбудови родинної атмосфери, що стоїть у зв'язку із зменшенням числа цілоденно працюючих членів родини.

Очевидно, що З'єдинені Держави з населенням поверх 200 мільйонів населення гратимуть ще поважнішу ролю у світі, як грають її нині. Особливо ж тому, що тоді, за всіми розумовими даними, не буде у світі нинішньої комуністичної загрози, зате існуватимуть інші проблеми.

Анатоль Курдидик

„Біла книга про чорні діла Кремля" пішла у світ

ЧЕРГОВЕ ВЕЛИКЕ ДОСЯГНЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Нарешті!

Тримаю в руці велику книгу — і не хочу вірити. Два і пів фунтова книга у твердій окладинці з золотим написом на чолі і на хребті, з окремою мистецькою суперобкладкою — таки „Ди блек дідс оф ди Кремлін — е гвайт бук" — таки „Біла книга про чорні діла Кремля", а коли піднімаю окладку — там, де в кожній книжці сорочка, точна, велика, науково розроблена мапа України. Потім заголовок по-англійськи, з підзаголовком „Том І-ий, Книга свідчень" і 546 сторінок друку. Більш, як сто ілюстрацій, чи скажімо точніше документів, індекс імен, індекс місцевостей — і список фундаторів.

Список фундаторів! Книги, що їх звуть „білими" і що здебільша говорять про різні чорні ходи та затії політики, видають держави, міністерства і уряди пропаґанди. Цю видали тридцять чотири еміґранти, дві невеликі українські церкви, дві установи, одна кредитівка і одне підприємство, — всі складаючи пожертви від 100 до 200 долярів. Оповідали на Конґресі СУЖЕРО: коли представник цієї установи прийшов до Бівер Бред Лимитед, найстаршої української пекарні в Торонті, яку ведуть чотири скромні еміґранти, не було довгої дискусії. „Треба дати, як кажеш?" „Та треба!" По сто долярів дала греко-кат. Церква Пречистої Діви Марії, в якій парох-патріот о кан. Петро Каменецький і православна церква св. Володимира, в якій парох-патріот о. протоєрей Петро Самець. Не дискутували і на управі кредитівки при тій же гр.-кат. церкві Пречистої Діви Марії: „старі" і „нові" канадійці розуміли на що дають. Не дискутував і Народний Дім, в якому члени — здебільша „старі" канадійці та про який кажуть постійно, що ця установа вимирає, і не дискутував представник Українського Робітничого Союзу на Канаду, п. Мазурик: написав до централі — і кінець. Але найменш дискутувала та решта, в імені якої, діставши на вічу почесний примірник фундатора, один з них сказав: „Ця книга коштувала мене з гаком сто долярів. Але ця книга — це те, чого я пішов на еміґрацію і, якщо я колись вернуся в Україну, у що я твердо вірю, я спокійно стану перед моєю землею з цією книгою". Це було сказане все.

Справді бо: серед тридцять чотирьох еміґрантів, що склали свої пожертви на „Білу книгу про чорні діла Кремля", ми зустріли прізвища трьох наших бизнесменів, які завжди і всюди давали й дають і які тому не новина нікому: Василя Гультая, Івана Гуменюка і Гната Поворозника. Тридцять один інших — це чорнороби, люди з порепаними руками і пристарілими у важкій праці обличчями, люди, що були „недострілянними" і вирвались чудом з того пекла, в якому провели трохи не все своє життя. Це і є ті, що дають свідчення в книзі: не витримані з журналістичного боку описи і не наукові дисертації, а таки свідчення, іноді на пів сторінки тексту, але ця півсторінка перевертає людині своєю правдою серце і стинає кров у жилах.

Цю книжку написав, видав і пустив у світ український еміґрант, син української землі, що пішов у світ, вирвавшись з-під „стєнки" із-за бар'єру колючого дроту довкола концтаборів совєтського пекла, щоб сказати правду про Україну. Або, як сказано у передмові: Ця біла книга інша від білих книг урядів. Україна має два уряди: один в еміґрації, якого не визнає світ, і другий, що його світ визнає, але який є манекеном в руках московського окупанта. Тим то цю книгу видав сам народ і з. сотні авторів, що їх свідчення вміщені у книзі, лише кілька писало колись у газетах. Більш як 90% з них — це люди, що ніколи нічого не публікували, це селяни, робітники, службовці. Вони оповідають світові про життя в Совєтах просто, не щоб висловити свій страшний досвід та посвідчити про таке ж, як було їхнє, життя їх тисяч-тисяч земляків, а щоб перестерегти таких, як вони, селян і робітників, перед совєтською пропаґандою, за якою йде для них смертельна совєтська загроза.

Чи це вдасться цим фермерам і робітникам? Мені розказували, що в англійській друкарні, де друковані аркуші книги просто тому, що друкарня оо. Василіян не могла подолати навалові роботи, англійці — друкарські робітники виривали з рук один одному поодинокі аркуші і постійно допитувались в о. Свірського, директора василіянської друкарні, який пильнував роботи:

— Реверенд фатер, невже це правда? А коли ви кажете, що правда, то чому ніхто про це нічого не пише?

Чому ніхто не пише? Тепер уже написано. Книгу видано в 6 тисяч примірниках і три тисячі з того, в твердій оправі, СУЖЕРО розішле всім найбільш впливовим політикам, дипломатам та діячам світу, всім бібліотекам і установам, що впливають на опінію світу. Я був свідком, як радів голова СУЖЕРО Семен Підгайний, коли йому вдалося дістати „на перший штих" повний список всіх делеґатів теперішньої сесії Об'єднаних Націй, і перший транспорт Білої Книги піде до них таки в найближчих днях.

Отже „Біла Книга про чорні діла Кремля" — це сьогодні дійсність. І поруч неї на другий плян відходить сам Конгрес СУЖЕРО, на якому цю книгу запрезентовано, в рямках якого відбулося віче з доповіддю ред. Гришка з Ню Йорку та який, намірившш дальші шляхи своєї праці, в тому й видання другого тому Білої Книги, обрав нову свою управу, доручивши знову головство в тій організації Семенові Підгайному.

Безперечно, що й Біла Книга має свої недотягнення і про неї будуть дискутувати. Але хіба є людьми створена річ, яка була б ідеальна і без заміту? Великі речі якраз тим великі, що дрібні недостачі ще більш підкреслюють їх велич, — а Біла Книга є таки справді великим досягненням нової української еміграції і напевно осягне свою мету — поінформувати світ про трагічну правду України.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACTS OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AND MARCH 3, 1933

Of Svoboda (Liberty), published daily except Holidays at Jersey City, New Jersey, for October 1, 1953.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Dmytro Halychyn, who having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the Svoboda (Liberty) and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, embodied in section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are: Publisher: Ukrainian National Association, Inc. (A fraternal), 83 Grand St., Jersey City, N. J.

This newspaper is published by the Ukrainian National Association, Inc., a fraternal organization, duly incorporated under the laws of the State of New Jersey, under the supervision of the Supreme Executive Committee, whose names and addresses are as follows:

Dmytro Halychyn, Jersey City, N. J.
Gregory Herman, Jersey City, N. J.
Roman Slobodian, Jersey City, N. J.
Genevieve Zerebniak, Akron, Ohio.
Joseph Lesawyer, New York, N. Y.
Dmytro Halychyn, Business Manager, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

2. That the owner is: Ukrainian National Assocation, Inc. (a fraternal organization) (no stockholders), 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders, and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the twelve months preceding the date shown above is 19,000

DMYTRO HALYCHYN, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 21st day of September, 1953.

M. JACOB, Notary Public of N. J.

(Seal). (My commission expires December 4, 1957)

„ХЛІБ ІДЕ"

„Праця людей на збиранні врожаю — радісна і святково піднесена. Адже пожинаються плоди цілого року. У якого хлібороба не радіє серце, коли він бачить золоті ворохи пшениці, купи овочів і городини. Але цього року населення України відзначає славний п'ятдесятрічний ювілей комуністичної партії, тієї партії, яка привела народ до нечуваних перемог визволеної праці, яка самий труд зробила творчою насолодою для людини ..."

Так про сьогорічні жнива в Україні пише совєтська газета. Справді, в усіх часах і в усіх народів жнива були найбільш урочистими днями в році. У ці бо дні, що годували народ цілий рік, трудівник землі збирав заслужену нагороду, втілення свого поту і своїх старань. Усією родиною виїжджав український працьовитий селянин у поле і від зорі й до зорі тяжко і урочисто працював, творячи добробут свій власний і всього свого народу.

Тепер український селянин збирає хліб не для себе, не для своєї родини і не для своєї держави. Він збирає його для виконування чергових п'ятирічок, для відзначування ювілеїв компартії, для підсичування комуністичних заколотів в Індонезії і Марокко, в Персії і в країнах Південної Америки. Широкими потоками пливе золотий український хліб на північ, до Москви, викидається за безцін на експорт, маґазинується як „залізний фонд" для підготовлюваної нової війни. Українське селянство, закріпачене червоною Москвою, одержує на трудодні мізерними приділами виплеканий ним хліб, як колись одержували його безхатні наймити.

„Далеко в степу знялася хмарка куряви. Вона наближалась, швидко розростаючись. Було видно, як миготять в ній червоні відблиски. Це мчала степовою дорогою валка автомашин з зерном, і червоні прапорці тріпотіли над ними на вітрі. А на їх бортах червоніли полотнища, на яких великими білими літерами написано: „Здамо хліб державі достроково і високоякісним зерном!" ...

Цьогорічний урожай в Україні був вищий за середній. Та чи принесе це полегкість народові? Ні, не принесе. Гарячково-хапливо підбирають його окупанти і вивозять на залізничі станції. Усе тут механізоване. Зерно до вілльок подається транспортерами, а звідтам іде в бункер. Негайно під'їжджають вантажні автомашини, відкривається люк бункра — і за хвилину від'їжджають, наповнені золотим збіжжям машини. На станціях вже стоять, чекають, порожняки. Цього року вивозять хліб з України вдосконаленими методами. Ось, приміром, на станції Жмеринка-Вапнярка вантаження збіжжя йде так званими ступінчастими маршрутами. Це значить, що кожний маршрут порожняку поділяється на декілька груп вагонів. Кожна така група подається на одну із станцій. Маршрут вантажиться зразу: в Ярошенці, Рахнах, Журавлівці та Юрківці. І так по всій Україні.

Вдосконалюється також і колгоспний визиск. Жадної просвітлої години в сірих колгоспних буднях! Лицем до лиця стоїть сіра селянська маса, а супроти неї озброєні наганячі, московські висланці та запроданці. Про умовини, в яких працює колгоспник, і про винагороду, що її дістає

(Закінчення на стор. 3)

Люба Савчук

ДІВЧИНА МАНДРУЄ

(1)

Тортури блощицями

Своє шістнадцятиліття зустрічала я в вінницькій в'язниці на Пироговській вулиці. Це була чотириповерхова будівля, обнесена навколо височезним муром. Жіночих камер тут було вісім по 35-36 осіб в кожній. Решта „мешканців" були хлопці у віці від 10—14 років і дорослі, здебільша селяни. Загальне число ув'язнених становило понад півтори тисячі осіб. Розмір нашої камери був на 5—8 кроків, тому спати приходилося „валєтом", а перевертатися по команді. Опинилась я тут незабаром після штучного голоду, — тож наш харч складався з миски гнилої капусти і 400 грамів якогось глею, що мав назву „хліб".

Мені часто приходилося чути про ті тортури, що ними послуговувалося НКВД підчас допитів. Я з страхом очікувала своєї черги. Але, коли мене перший раз привезли в НКВД на допит, то та чистота, урочистість і порядок, що починалася від східців коридору й до самого кабінету слідчого, на мене справляла враження, ніби я захожу до якоїсь церкви, де треба вести себе чемно, але не боязко. Увійшовши до кабінету слідчого, „поводир" зачинив за мною двері. І тут я побачила. На столі слідчого стояли дивні речі: пляшка, валянок і згорток паперу. Я була сама і вп'ялася очима в ці дивовиця, що так не відповідали до урочистости, килимів і портретів вождів. Не встигла ще прийти до себе від здивування, як на порозі бічних дверей з'явився хтось у формі НКВД.

— Так, так, погано працювала. Ну, чим тебе за це вдарити? Вибирай! І він підійшов до дивних річей.

Цією „пропозицією" я була цілковито заскочена і безцільним зором чомусь дивилась на згорток паперу. Слідчий блискавично схопив його і з усього розмаху вдарив мене по потилиці. Я безпритомна впала на підлогу.

А потім вартовий повів мене до спеціяльної камери, де я, як висловився слідчий, мусіла подумати. Це була настільки вузенька камера, що вона нагадувала собою скриню, в якій розпростаними ліктями можна було впиратися в стіни. Постійними мешканцями її були блощиці розміром чорних тарганів. Вони з усіх боків накинулися на мене і лізли мені в очі, ніс, вуха і страшенно кусали. Я взялась нищити їх, та заваживши на стінах свіжороздавлених блощиць, якимсь моїм попередником, я зрозуміла, що всі мої намагання даремні. Після двох-годинного перебування в цій камері я була вся в пухирях.

Штучно-психологічні тортури

Слідчий завісив зеленими шторами вікна, посадив мене перед електричним ліхтариком, з якого падало зеленкувате пасмо проміння в очі, а сам сів проти мене і дивився в моє обличчя. Не знаю що це йому давало, але на мене не робило жодного враження. І коли він погасив ліхтарик, я помітила на підлозі дивний килим. Він був середнього розміру з густо натиканими величезними голками. Слідчий знову питав мене. Я мовчала. Тоді він вихопив бравнінґ і закричав:

— Не признаєшся, паскудо ... загинеш ти як собака на цьому килимі. Роздягайся ...

Я швидко зняла черевики й панчохи. Я не знаю чому, але мені страшно хотілося догодити йому.

— На килим ...

Не встиг ще скінчити слідчий речення, як я вскочила на середину килима, але болі не відчувала. Я лише, отетерівши, стояла на килимі. Все це відбулося швидко і несподівано для самого слідчого. Він злісно схопив мене за руку і жбурнув з килиму в кут кімнати. Я дивилася не на слідчого, а на килим, де штучні голки, зігнуті під утиском моїх ніг, почали підніматися догори, ніби килим був великим пласким їжаком.

Ця „наука" мені придалася в іншому місці і при іншому слідчому. Цей другий завів мене до тюремного льоху, посередині якого стояв великий казан. Вода в ньому клекотіла і стовп пари піднімався догори. Показуючи на казан, слідчий почав мені погрожувати, що коли я не признаюся зараз, то він буде поволі опускати мене до казана. Я не довго роздумуючи, кинулася до казана ... Міцна рука енкаведиста схопила мене за комір і, не докінчивши допит, виштовхнула за двері льоху.

Перед останнім допитом мене знову привели до льоху. В ньому не було вікон за вийнятком малесенького вічка, що знаходилося посередині дверей, чере яке ледве-ледве просовхувався блідий промінь.

Спочатку я не могла нічого розглядіти, та з часом мої очі призвичаїлися до темряви і я помітила на середині стелі величезний гак. Мені зразу прийшла в голову думка, що цей гак подібний до килима й казана. Це так мене зацікавило, що я ніяк не могла відірвати своїх очей від цього химерного гаку, хотячи розгадати його тайну призначення. З часом мої в'язи зомліли і мій зір упав на стіну і ... о, Боже, — на стіні я помітила струмок крови, що поволі сповзав до долу. Це так мене настрашило, що я інстинктивно кинулася до дверей, але й на цій стіні з'явилися струмки крови. Потім ще й ще і таких струмків було безліч по всіх стінах. Мої ноги відмовилися послуху і я впала на підлогу. Але лежачи я відчувала, як тепла кров підтікає під мене, а вуха чують, як десь здалеку доноситься чийсь стогін. З часом він посилюється й посилюється. Потім я чую божевільний реґіт, глухі удари, постріли, зойки ... Знову реґіт, знову постріли і так годинами. Але й тут я витримала. Виходячи з льоху, на порозі, лікар перевірив мій живчик.

Бунт

В камері в'язні мені сказали, що в мене скроні посивіли ... Та на цю заввагу я не відповідала, бо після кожних тортур давала підписку про абсолютне мовчання. Зовсім заспокоївшись, я помітила в своїй камері „новака". Це була молода поставна дівчина. Познайомилися. Вона нам розповіла про табір, що перебуває в 4-5 кілометрах від міста Вінниці. Там в одній половині знаходилися жінки, а в другій чоловіки. Цей табір мав призначення виморювати голодом. Одного разу чоловіки зробили змову, перебили таборову охорону і, озброївшись, оволоділи табором. Облога тривала довго і лише нестарча харчів та відділи НКВД з місцевою пожежною охороною примусили повстанців здатися. Внаслідок бунту, було багато в'язнів розстріляно. В цьому числі одну жінку Ольгу Макарову. Ростріловали їх у нашій в'язниці. Розстріл здебільшого відбувався в спеціяльній камері, що знаходилася поруч прохідної і була наполовину замурована в мур. В ній знаходилося двоє дверей. Перші — відкривав кат, а другі — він примушував відкривати в'язня. Щоб відкрити другі двері „призначений" мусів пройти пару кроків по штахетах, що лежали на цементовій підлозі і взятись за клямку дверей. В цей мент куля ката влучила його в потилицю. Розстріли відбувалися круглу добу. Ми, — оповідала вона, — неповнолітні, часто були свідками. Одного разу ми вийшли на прогулянку, як нас поспішно почали заганяти до камери, наказуючи лягати всім униз обличчям і лежати доти, доки не подасться команда: „Подимайсь!" Ми розуміли, що зараз відбудеться розстріл. За декілька хвилин по коридорі роздалися кроки і ми почули:

— Прощайте, товариші! — і голос поволі глух.

Напевно до рота в'язневі впихали ґумову грушу. По закінченню розстрілу нас знову вивели на прогулянку. Оскільки камери смертників були в напів-підвальному поверсі, а вікна камери виходили у двір, то вони були окрім звичайних ґратів, ще обтягнені й густими тенетами, що не давало можливости бачити особу, яка знаходиться в камері. Але в'язні заздалегідь умовлялися, щоб певними знаками подати про себе вістку. Це був як не кусень паперу певного кольору, то носова хусточка, або палець руки, зігнутий в умовній формі, що протикалось через заґратоване вікно. Та вже на прогулянці з камери смертників знаків ми не бачили.

Никифор Гірняк

НАПЕРЕДОДНІ 40-ЛІТТЯ УСС

У вересні 1954 року минає 40 років від тієї хвилини, коли галицькі юнаки, на заклик Головної Української Ради, поспішили під стрілецький прапор і виступили у бій за визволення України та відновлення „нашої державности. Небагато людей залишилося при житті, що тямлять, в яких драматичних умовинах відбувалося формування полку наших добровільців. Молоде покоління, особливо ті наші брати, які до 1939 року жили під совєтським режимом, не відають того, що ці юнаки відмовилися присягати на вірність австрійському цісареві (хоч це було необхідне з огляду на воєнний стан), а заявляли про свою готовість присягати на вірність Україні. Вони не знають і того, що наші національні вороги вбачали в легіоні УСС велику загрозу для їх імперіялістичних плянів, і на спілку з австрійськими урядовими колами всіми засобами намагалися відібрати політичний характер та припинити розвій формації УСС. Не знають врешті й того, що УСС, не зважаючи на величезні перепони, зуміли зберегти характер політично-військової формації українського народу, свій національний прапор, однострій та приказництво і нелеґальним набором новобранців удержати при житті цю нашу військову силу до слушного моменту — до вибуху національної революції над Дніпром у 1917-му і в Галичині у 1918-му році. В Галичині, в момент проголошення незалежности, УСС й дали в розпорядження нашого уряду 3,000 загартованих у боях вояків. В Києві колишні УСС зорганізували корпус СС-ів, про який сказав наш найбільший антимілітарист, В. Винниченко, що таке військо трапляється раз на тисячу років.

П. Володимир Дорошенко, колись член Союзу Визволення України, який тісно співпрацював з УСС-ами, а тепер є почесним членом Братства УСС, дав у 1948 р. таку оцінку чину УСС:

„Українській молоді присвічувала благородна ціль — здобути кращу долю рідному народові, виборети в грядучому конфлікті українську державність. З тих малих конспіративних гуртків виріс великий рух. І коли вдарив грім світової бурі, на західньому клаптику широкої української землі постав український леґіон, постало власне українське реґулярне військо. Факт першорядної ваги. Правда, леґіон цей входив у склад армії австро-угорського цісарства, але ж це була пуста формальність і для самих січових стрільців і для українського громадянства. Всі ми це однаково розуміли. Розуміли це й провідні урядові кола цісарства, і побоювалися наслідків. Звідти й ті труднощі, що стояли на шляху творення й дальшої акції Українського Леґіону.

По довгих роках національного летарґу постала організована збройна сила, своє власне українське військо, що рушало виборювати волю й долю рідному народові в кривавих змаганнях на полі бою. Пішло слідом славних прадідів".

Підкресливши всеукраїнський характер леґіону УСС і згадавши про відношення Союзу Визволення України до УСС, п. Дорошенко сказав далі:

„Слідом УСС-ів пішли Січові Стрільці на Наддніпрянщині, козаки армії УНР, стрільці УГА, повстанці 20-х років. Раз відновлена традиція збройної сили і збройного чину вже не переривається й до наших днів. Виявляється вона в ОУН, дивізії „Галичина", нарешті в УПА, і ніякі пекельні сили негодні вже її знищити".

Варто на цьому місці пригадати два характеристичні факти на протистрілецькому фронті в 1915 році. Про перший розказав мені сотник Вітовський:

До землянки команданта російської батерії в Карпатах приводить солдат молодого бранця. Командант батерії питається юнака: — „Ти хто?" — Відповідь: — „Я український січовий стрілець". — Скільки вас?" — „Нас дуже багато". — „Де ви стоїте?" — „Цього я не скажу". Командант батерії наказує солдатові відвести полоненого до вищої команди, а сам телефоном подає своїй батерії зміну мірника. „А стрільці, — закінчив Вітовський своє оповідання, — дивувалися, що російські стрільна падали далеко поза їхні окопи".

Про другий випадок я чув від одного УСС-а, що тепер живе в Ню Йорку:

В домі одного нашого пароха на Поділлі стояла російська булава. Мати одного УСС-а, довідавшись, що в ній був наш відомий діяч В. Щербаківський, сказала йому, що проти його батерії стоять УСС-и, а між ними — її син. Вона просила, щоб він не казав стріляти на „наших хлопців". Щербаківський зі строгою міною відповів, що він є російський старшина й мусить захищати царя. Але потайки теж „скореґував" мірник своїх гармат і змасакрував мадярський полк, який стояв направо від УСС-ів.

Наші брати з-над Дніпра однаково оцінювали чин УСС-ів, як і ми в Австрії.

Невелика сьогодні стрілецька родина, розкинена по всьому земному ґльобі, плянує відзначити своє 40-ліття кількома внутрішніми імпрезами, щоб згадати своїх товаришів, які впали на полях стрілецької слави, і дати почин до деяких тривалих пам'яток по УСС-ах, як: відновлення стрілецького прапора, започаткування реконструкції повного реєстру УСС-ів та стрілецького музею.

Всі живі УСС зберуться разом, щоб бодай на хвилину розважитися й відірватися від моральних злиднів скитання по чужині, щоб старечими голосами гукнути нашу стрілецьку пісню. Ми не оглядаємося на те, що в деяких громадських колах — так би мовити — „виходимо з моди". Чимало ж з-поміж нас не розуміє ще, що значить культ рідної традиції в житті поневоленого народу, що кожне наше покоління від часів Тараса Шевченка щось вложило у наш змаг до волі і що сума тих зусиль та жертв усіх наших поколінь створить у майбутньому великий, пишний храм Волі України.

Нам байдуже, що частина нашої преси і деякі організації при всяких святкових нагодах промовчують чин УСС-ів так само, як ось недавно польський соціяліст, змальовуючи в Ню Йорку перспективи майбутньої вільної Европи, вперто промовчував Україну, неначе б вона була десь... на Марсі.

Ми горді за наш стрілецький чин з 1914-1920 рр. і живемо твердою вірою, що майбутні покоління підуть у бій за Україну з печаттю духа УСС-а, як з печаттю того ж духа йшли вже раз у бій наші військові стяги по обох берегах Збруча у славних роках 1917-1921.

Зачуваємо, що Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці готується до відзначення 40-ліття виступу УСС-ів. В цьому вбачаємо доказ, що ми не втратили самопошани.

I. Овсяник

БІЛОРУСИ ТЕЖ ВМИРАЛИ З ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

Якщо меткого москаля можна було бачити на кожній станції „необ'ятной родіни", то скромного, домосілого, білоруського селянина, що, як і українець, прив'язаний до своєї рідної землі, можна було зустріти хіба на станції Кременчук, що на шляху з Білорусі на Донбас та Кривий Ріг і то вже за часів винищування підбитих народів червоною Москвою.

Рятуючись від смерти на каторжній роботі, білорус прямував на копальні, де з огляду на дуже тяжку працю, адміністрація крізь пальці дивилася на походження людини.

Та влітку 1934 року декілька місяців вулиці та площа коло станції Кременчук були руді від жовто-червоних дублених білоруських кожухів. Тисячі виснажених, голодних чоловіків та жінок з дітьми тижнями валялось по засмічених бруках.

То білоруси тікали на своє рідне Полісся, але не з копалень, а з херсонських та запорожських степів.

На місце виморених голодом українців, Москва на початку 1934 року цілими селами погнала білорусів, щоб ними заселити спустошені села.

Коли не стало терпіння бідувати по напівзруйнованих хатах українських сел, — а до того ж білорус в безлісних степах почуває себе як риба на вагівниці, — то ця людська маса рушила на Кременчук до залізничної маґістралі на Білорусію. Ніяка сила, ніякі погрози не могли стримати бажання повернутись. Влада змушена була формувати транспорти, щоб ліквідувати наслідки свого досвіду, від якого сотні голодних вмирали перед залізничним двірцем.

Українське населення неспроможне було допомогти нещасним, бо голод продовжувався, лише в меншому об'ємі.

Не забути мені сцени, що її побачив на цьому двірці. Білоруська селянка підносить до пасажирів дитятко, що просить хлібця. Якась жінка дала дитині коржик, але тут же звірюка в уніформі лейтенант вириває цю крихту хліба з маленької дитячої ручки та кидає в калюжу зі словами: „работать нада, а нє побіратца!". (Треба працювати, а не жебрати)!

„ХЛІБ ІДЕ"

(Закінчення зі стор. 2)

він за свою каторжну працю, писано й говорено багато. Та скільки б не писалося й не говорилося — все буде мало, щоб уявити собі страхіття поневоленого московським большевизмом нашого народу.

Совєтська преса, що представляє все в рожевому світлі й перекрученому вигляді, не може іноді приховати страшної дійсности. Вона вилазить на світло денне всіма шпарами. Ось, як, приміром, скаржиться на сторінках „Радянської України" комбайнер Іван Калюжний: „У нас на обід варять тільки борщ. Іноді для різноманітности — юшку. Борщ варили на сироватці навіть тоді, коли вистигли вже помідори. А загалом за весь час я з'їв тільки три (!) помідори. Три, не більше. Не знаю, скільки прийдеться платити за харчування цього року, а торік з мене у колгоспі взяли безсоромно високу плату. А харчі й минулого року були незавидні, такі ж і цих жнив. Нам уже надокучили галушки, які виносять щовечора. Галушки і затірка ..."

Отак дбають в Совєтському Союзі про сільських робітників-комбайнерів. Що вже й казати про некваліфікованих колгоспників, що з ранку до ночі працюють у полі. Один з таких колгоспників нарікає:

„Ну, хай правління колгоспу зайвого помідора шкодує відпустити — воно за помідори гроші у Новому Бузі на базарі вторгує. А чому ми не маємо змоги пити свіжу криничну воду? Поставили біля загінки бочку, наливають водою з Інгулу. Вода набирається іржею, нагрівається — не знати, чи то вода, чи якась огидна юшка."

Страшнішу панщину за совєтську знали хіба раби, що працювали на єгипетських будовах. Але становище невільника московсько-большевицької системи далеко погіршується тим, що його не лише визискують, але ще й змушують вихваляти систему, як найбільш демократичну в світі. А грабуючи в нього плоди його праці, змушують на цьому ж пограбованому в нього добрі чіпляти написи: „Здамо хліб державі достроково!"

Ще один урожай зібрано з ланів України і вивезено на північ. Уярмлене українське селянство підготовляється до наступної зими.

В. С-ко

Голос Читача

НЕ ПЛЯНУЙМО СВОГО ЧУЖИМ

У статті „Чорні сторінки українського ренесансу" („Свобода" ч. 192) проф. Ю. Степовий описує студентські чистки, антирелігійну пропаґанду, комплексну і лабораторну систему навчання та інші заходи радянської влади, скеровані на завоювання вищих учбових закладів, це значить на заповнення їх льояльним до влади пролетарським елементом та на перевиховання його на совєтський лад. Тодішня інтеліґенція була ворожою до большевиків і тому вони намагалися творити власну — радянську інтеліґенцію, у першу чергу через пролетаризацію студентства. Було створено робочі факультети, де „ударно" готували до ВУЗ'ів був. червоногвардійців, робітників і комсомольців. Ці люди, за незначними винятками, не могли за короткий час заевоїти курсу середньої освіти і, попавши до інститутів, не вміли грамотно писати і т. д. Хоч освітній рівень тодішнього студентства дуже знизився, але радянська влада в основному таки досягла своєї мети, підготувавши кадри ітелектуально - технічних робітників в основному прихильних, або хоч не ворожих до влади. Зрозуміло, що цій ділянці большевики відділяли тоді багато уваги і всі, наведені проф. Степовим, заходи в галузі освіти переводилися за директивами Москви на терені цілого СРСР. Тому М. Скрипник не міг нічого змінювати на власний смак та, очевидно, і не мав потреби, бо — як старий комуніст — толерував антирелігійну пропаганду і всі, згадані проф. Степовим заходи радянської влади, що ніякого безпосереднього відношення до національного питання і до так зв. українського ренесансу не мали, бо були — повторюємо — діями комуністичного уряду, що переводилися одночасно на всій території Радянського Союзу. Тому нам не зрозуміло, чому проф. Степовий ці темні сторінки діяльности большевицько-комун. влади причіпив до українського ренесансу.

Так само не можемо погодитися з шанов. автором, коли він називає М. Скрипника і Ко. керівниками українського відродження, бо останнє ми розуміємо, як розгін української стихії, що була розбуджена великою українською революцією. Ця хвиля розбурханої української стихії дала нам УАПЦеркву, СВУ, „Березіль" і М. Куліша, хвильовизм у літературі, активізацію українського видавництва і т. д.

Десятки тисяч української інтеліґенції — бувших учнів учительських і духових семінарій, учителів кооператорів, й також свідомішої селянської молоді — вступили до ВУЗ-ів, добивалися українізації викладів і використовували найменшу можливість для активізації і задоволення їхніх національних прагнень. Одною з таких щілин була, наприклад, УКП, куди вступили письменник Антоненко-Давидович та інші українці, які ніколи не були прихильниками комуністичного світогляду. Коли Тодось Осьмачка і Гр. Косинка читали тоді у київському клюбі УКП свої твори, то вони робили це не для комуністів, а для українських патріотів, які відвідували цей клюб, щоб почути сміливе слово протесту в обороні України. Цю молодечу стихію українства добре подала п. Д. Гуменна в „Дітях чумацького шляху".

Ми вдячні М. Скрипникові за те, що він — притиснений і підхоплений українською стихією — давав можливість дещо зробити в українській справі, але не він і Ко. були творцями тодішнього українського відродження, а український нарід через свою свідомішу частину під проводом Митрополита В. Липківського, Єфремова, Хвильового й багатьох менших постатей, що активно боролися за інтереси України. Український ренесанс — це похід розбудженої нації і палкі змагання кращих її синів, з яких більшість заплатила життям у нерівній боротьбі.

І з поваги до цього цвіту нації, до загальних ентузіястів, що зуміли навіть в підсовєтських умовах словом і ділом боронити свою Батьківщину, — ця доба, доба т. зв. українського ренесансу, назавжди залишиться для нас дорогою і незабутньою.

Ми ще не чули, щоб хтось з українців ставив Хвильового нарівні з С. Петлюрою і не вважаємо за потрібне порпатися в його біографії. Але не бачимо нічого злого в тому, що група українців зійшлася у 20 річницю смерти М. Хвильового, щоб згадати добрим словом талановитого письменника, що мав відвагу очолити в часи відродження літературну ділянку і сміливо боронив окремішність української культури і нації.

Нас так само, як і проф. Степового, вичистила була з інституту „товариш Беспалова", але цим прикрим фактом не збираємося фарбувати український ренесанс на — чорно і не чіпляємо до нього „ідіотизму совєтського шкільництва" (за висловом автора), бо це є одна з численних шкідливих дій большевицької влади, що здійснювалися у маштабі СССР. Як що ж проф. Степовий хоче ознайомлювати українську молодь з підсовєтським життям, то при цьому треба бути об'єктивним, щоб спогади про підсовєтські митарства не завели часом на манівці.

А. Гуд-ий.

З'їзд Ліґи Української Католицької Молоді

Впродовж 4-ох днів першого тижня вересня ц. р. відбувалася в Огайо, в місті Янгставн, 15-та з черги конвенція Ліґи Української Католицької Молоді Америки. Це був один з найчисленніших з'їздів цієї молоді в останніх роках, бо прибуло на нього кругло 650 делеґатів з різних кінців ЗДА. Цілу п'ятницю реєстровано в готелі „Пік Огайо" делеґатів, що приїздили автами, автобусами, залізницею і навіть літаками. В суботу вранці відбулася урочиста Архиєрейська Служба Божа, відправлена Кир Амврозієм і місцевим ординарієм, єпископом Волшом, у сослуженні численного гр.-кат. духовенства. Єпископ Волш виголосив проповідь на тему важливости виховання молоді в дусі засад християнської моралі. „Лицарі Колюмба" тримали почесну варту. Після Богослужби в готелі „Пік Огайо" відбувся спільний сніданок. Там же голова підготовчого комітету, Михайло Білан, відкрив конвенцію. Під час сніданку промовляли між іншими єпископ Волш і посадник міста. В неділю після Богослужби відбувся бенкет, на якому промовляли, між іншими, адв. Степан Ярема, що прибув із Ню Йорку, Вільям Кірван, конґресмен, духівники Л. Адамяк, О. Засійбіда, П. Олексів і ін. В понеділок місцевий шеф поліції Е. Й. Аллен промовляв на тему „Добра преса в суспільності". По полудні відбувся пікнік. Того ж понеділка о. сов. Лев Адамяк закінчив 15-ту конвенцію, прощаючи всіх делеґатів. Побажаннями й благословенством Кир Константина й Кир Амврозія, як також єпископа Волша й інших промовців закінчилась конвенція. Вона була присвячена тільки одній темі: справі католицької преси, її впливові і значенню. Конвенція відбулася з нагоди 40-літнього існування филаделфійського Екзархату.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в одну ідейну спільноту та поставила її на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

юзового майна!

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Бельгії

ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ У БЕЛЬГІЙСЬКІМ „ОРБІС"

Міжнародній Центр Загальної Діялектології в Лювені (Бельгія) видав перше число свого бюлетену „Орбіс" за 1953 рік. Серед багатьох статтей на мовознавчі теми надруковані в цьому томі праці двох українських учених: проф. Юрія Шереха, з Гарвардського університету, п. н. „До питання українсько - білоруської мовної межі" (по-німецьки, стор. 40-48) та проф. Ярослава Рудницького з Манітобського університету про „Івана Зілинського 1879-1952", відомого українського мовознавця, що помер рік тому в Празі. До цієї останньої статті, що писана по-англійськи, додана бібліографія праць проф. Зілинського ст. 260-263). Обі статті українських учених вийшли окремими відбитками.

ДИТЯЧА ОСЕЛЯ В ІВУАРІ

В місцевості Івуар зорганізовано дитячу оселю для дітей робітників. На закінчення цієї оселі відбувся попис дітей перед численно зібраними батьками, при участі бельгійців і бельгійських дітей.

Понад 60 дітей, учасників оселі, виступили з вивченими піснями й деклямаціями, що до глибини зворушували серця батьків. Якщо б так можна було дітей убрати в народню ношу, то цей попис був би перетворився в справді мальовничу картину.

В Німеччині

ХВОРІ УКРАЇНЦІ В ШПИТАЛІ „ВІСЛЬОХ" КОЛО ГАЙДЕЛЬБЕРҐУ

В шпиталі „Вісльох" коло Гайдельберґу вже кілька років пробуває 85 нервово хворих українців. Їм висилає допомогу Суспільна Опіка ЦПУЕН в Німеччині. Ці хворі — це усіми забуті, безрідні й обездолені, розтерзані воєнною завірюхою душі, що за ґратами будинків для нервово хворих ніколи не бачать ні світу Божого, ні променя цілющого — все туманне, все темне... Нема вже в них нікого ні „там", ні „тут". Втрачено все. Лишилися лише ґрати, за якими проходять їхні дні і ночі, ночі і дні... Отак уже 6-8 років. І доки ще так буде — невідомо. Цілими роками не чують рідного слова, не чують слів потіхи й розради. І день іде, і ніч іде, і вони ще ходять... Хто „вони"?... Не люди вже, а лише тіні людські... Не промовляють уже до них слів ні батько, не мати, ні брат, ні сестра; не подадуть їм руки ні дружина, ні муж, ні рідні діти...

Суспільна Опіка в Німеччині допомагає цим нещасливим нашим братам, але її можливості обмежені, і наші люди повинні не забувати про наших братів, що залишилися в Европі.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

РОЗШУКИ

КАТЕРИНА БЕНЬКО, замужна Вігак зі села Глібовичі, Галичина пошукує братів Романа і Лазаря БЕНЬКІВ (давні еміґранти) вуйка Михайла СЕНЬКІВ і Катерину СОЛТИС. Зголошення слати: Катерина Wihak 64 Francis St., Willimantic, Conn.

Спорт

„ЛЕВИ" — „СЛОВАКС" 2:3 (0:1).

Шикаго, 20. 9. 53. — Стара футбольна приповідка каже, що: м'яч круглий... Істинна правда! Футбол, як кожна інша гра, вимагає крім самого уміння ще й багато щастя. Найкращим доказом цього є хочби останні мистецькі змагання: „Леви" — „Словакс", що їх словаки виграли не тільки припадково, але цілком незаслужено. „Леви" були безпеляційно кращою командою, одначе переслідувані безнастанним пехом не могли виявити своєї переваги цифрово. Слід відмітити прекрасну спортову поставу нашої одинадцятки, яка помимо повторних невдач не затратила духа та з прямо безприкладною жертвенністю боролася проти волі судьби до останних хвилин.

Перебіг гри: В першій половині „Леви", граючи з вітром мають гнетучу перевагу, одначе не використовують, а властиво перестрілюють низку підворітних позицій. Словаки „муруоть" — та з дефензиви стараються будувати гру. Один з їхніх рідких, проте небезпечних проривів приносить 1:0. Друга половина знов під знаком нашої переваги. Все ж таки словакам вдається підвищити вислід на 2:0.

„Леви" ставляють все на одну карту, накидають шалене темпо і... виривають стрілом Маркевича та „бомбою" Куцана з двадцяти метрів. На 6 хв. перед кінцем змагань несщасна рука Коханюка потягає за собою карний кол, який остаточно перешіщує вислід.

Склад „Левів": Касіян, Зарицький, Тищенко, Кузик, Коханюк, Пундор, Гладкий, Куцан, Дахнівський, Куляс, Маркевич.

Роман Дублянщя.

ВІЛСОН І РАДФОРД ПРО РОЛЮ ВІЛЬНОЇ ПРЕСИ

Вашингтон. — З приводу Тижня преси, який починається 1 жовтня, секретар оборони Чарлз Е. Вілсон і голова об'єднаних штабів адмірал Артур В. Радфорд з захопленням висловлювались про ролю вільної преси, яка існує в ЗДА і яка допомагає затримати демократичну форму влади. Вілсон заявив: „Вільна преса — це конечний засіб для втримання волі. В нашій вільній країні вона конче потрібна, щоб всебічно інформувати народ про нашу оборону. В цих небезпечних часах це було б неможливо, якби не було вільної преси". Адмірал Радфорд сказав, що „вільна преса — це кров демократії. Воля — це змагання, жертва і моральна рішучість затримати наш спосіб життя. Де усувають волю в якійсь народу, то це дістається тільки тому, що там вже скасували правду про дійсний стан у часописах."

● Лише одна третина позики, — ленд-лізу, — що її дали ЗДА іншим країнам під час другої світової війни досі звернена. Особливе відтягання з звертанням позики виявляє — СССР.

● В місті Каре в Туреччині вибух склад з газоліною. Згинуло 26 особи й 48 було ранених.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС!

DEATH NOTICE

✝

DUDAK, OLGA M.

On September 27, 1953, resident of Irvington, New Jersey. Beloved wife of William, mother of Peter, daughter of Mr. and Mrs. Sergy Dronsky, sister of Helen Dronsky. Funeral from Walter B. Cook, Inc. Funeral Home, at 347 Willis Avenue, Bronx, New York, Thursday, October 2, at 8:45 A.M. Requiem mass at St. George Church, East 7th Street, New York City at 9:30 A.M. Interment Gate of Heaven Cemetery, Hanover, New Jersey.

ВОЛОДИМИР ДУШНИК з Дружиною і Сином ділиться сумною вісткою про наглу і несподівану смерть їх Дорого Брата і Стрийка

бл. п. ЄВГЕНА ДУШНИКА

промисловця, який заснув в Бозі 26-го серпня 1953 р. в Ню Йорку на 56 році життя, осиротивши Дружину, Сина, Синову, і Внука. Похорон відбувся в Ню Йорку в суботу 30-го серпня.

Заупокійні Богослуження відбулися в Буенос Айрес, Аргентина в українській католицькій церкві при вул. Curapalique 860 в дні похорону, та в дні 1-го вересня ц.р. в церкві оо. Selesian в Santagio, Chile.

10-го вересня, 1953
Rio de Janeiro, Brazil

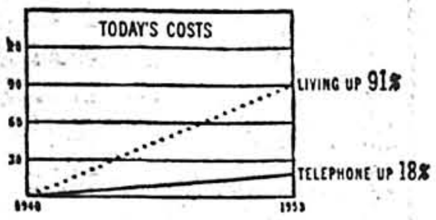

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС!

ТАРЗАН, ч. 3158. Подвійна атака.

При закмкнених брамах, які горстка оборонців боялася відчинити, був несамовитий бій, коли Тарзан і ютенги дико врізалися в дезорганізовані ряди леопардолюдей.

А над річкою було мало що ліпше як різня, коли вояки Оранда безжалісно сікли перестрашених леопардолюдей, що намагались пустити на воду свої човни.